HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ובנביא שלשה. ועכשיו אין אנו מקרין למתורגמן אפילו בנביא אלא פסוק אחד שלא יבא לטעות רק בתחילת ההפטרה אנו מקרין ג' למתורגמן להודיע כי כן הדין אי לא דחיישינן שיטעה: **ואם** היו שלשתן של שלש פרשיות קורין **אחד אחד.** קשיא על מה שאנו מתרגמין ויאמר יהושע אל העם התקדשו (יהושע ג) ויש שם ג' פסוקים עד בעת ההיא ומקרין אותן למתרגם שלשתן ביחד ואע"פ שיש פרשה בסוף שני פסוקים והא שאנו מתרגמין הפטרות של פסח ועצרת טפי משאר י"ט לפי שהן מדברות בנס היום כדי לפרסם הנס וכן במתן תורה כדי לפרסם הנס: **אבל** אינו פורם על שמע. ואפילו לרבי יהודה דמכשיר ליה במגילה לעיל (דף יט:) (ג) הכא מודה שלא יוציא אחריו ידי חובתן בדבר שבקדושה משום דבקטן איכא ב' דרבנן כדפרישית לעיל לרבנן דרבי יהודה אבל במגילה יש להקל לפי שטף ועשים היו בספק להרוג ולהשמיד לפיכך עשאו רבי יהודה כגדול: **פוחח.** (ד) ערוס ויחף פ"ה מתרגמינן ערטילאי ופחי ולימא (ו) דפחי הוא תרגום של ערוס וכן פירש רב אלפס דפחי זהו אותו שלבוש בגדים קרועין והכי נמי משמע פרק קמא דמס' קידושין (ו): **ואינו** עובר לפני התיבה. קשה מאי איריא קטן אפילו גדול נמי אינו עובר לפני התיבה אא"כ נתמנה זקנו כדתניא סוף פ"ק דמולין (דף כד: ושם) נתמנה זקנו ראוי לעשות שליח צבור ולירד לפני התיבה אבל בענין אחר לא וי"ל דהתם מיירי בתענית צבור כדתנן בתענית (דף טז.) דאין מורידין לפני התיבה אלא זקן ורגיל (ח) (ומי שנתמנה זקנו) ומי שטפולו מרובה והא דקתני התם גבי נתמנה זקנו ראוי לעשות ש"ץ היינו להיות ש"ץ בקביעות אבל באקראי בעלמא יכול להיות משהגיע ב' שערות ולא כמו שפירש רש"י שם דפירש דמיירי לתקיעת שופר ולהמנות פרנס על הצבור ולהלקות ונגדות: **ואין** נושא כפיו. משמע הא אם הגיע ב' שערות יש כפיו וקשה דהא סוף פ"ק דמולין (דף כד: ושם) אמר דאין נושא את כפיו עד שיתמלא זקנו ועוד קשה דמשמע סוף פרק לוב הגזול (סוכה דף מב.) קטן היודע ליטא את כפיו מוקלין לו תרומה בגורן ואפילו קטן ממש וי"ל דהתם לוב הגזול מיירי עם כהנים גדולים לגמוד ולהתחנן והא דפסלינן הכא קטן מיירי בשאין גדולים עמו והתם דמולין דבעי מלוי זקן מיירי ליטא כפיו תדיר בקביעות אבל באקראי בעלמא יכול הוא ליטא כפיו אע"פ שלא נתמלא זקנו כדי לאחזוקי נפשיה בכהני: (וע"ע תוס' יבמות עט: ד"ה ואלו): **מי** שלא ראה מאורות **לא יפרום על שמע.** קשה דהא רבי יהודה הוא דאמר פרק החובל (נ"ק דף פז. ושם) סומא פטור מכל המצות וא"כ אי איירי הכא בסומא אפילו ראה מאורות ונסתם נמי ומפרש בירושלמי דלא מייירי בסומא ממש אלא בבית אפל ועוד י"ל דמיירי בשפיר בסומא והא דפטרינן התם סומא היינו מן התורה אבל מדרבנן מיהא חייב ואפילו נסתמא משנולד מ"מ חייב הוא מדרבנן שהרי בנו חנוכה ובארבע כוסות ובמקרא מגילה דלא הוו אלא מדרבנן לא מחייבי אלא לפי שהן היו באותו הנס התם היינו טעמא שאפילו נפטור אותן מכל מצות עשה שהזמן גרמא מ"מ עדיין יש להן מצות רבות אבל סומא אם נפטור אותו מכל מצות אפי' מאותן שאינן אלא מדרבנן א"כ יהא חשוב כנכרי ואע"ג דפירש"י לעיל דקטן לחיים (ה) תרי מדרבנן שהוא קטן ופריסת שמע דלא הוי אלא מדרבנן אין יכול להוציא אחריס גדולים דליכא אלא חד דרבנן פריסת שמע (ט) אפ"ה סומא שיש בו תרי מדרבנן יוציא שפיר האחריס דכיון שהוא גדול וכר דעת עדיף טפי מקטן: [וע"ע תוס' עירובין לו. ד"ה דילמא וכו' ותוס' לעיל יט: ד"ה וכ"ש] כשאתה

ואם היה המפטיר קטן שאינו ראוי לעבור לפני התיבה ולא לפרוס על שמע אביו **או רבו עוברין על ידו,**

וכו' פרק י"ד **דמסכת סופרים** הס"ד. וע"ב וז"ל שם הלכה טו פותח הגרלוים כרעיו או בגדיו פרומים או מי שראשו מגולה פורס את שמע ע"כ וכבר כתבתי בריש"י דפותח כשאין לו בתי שוקים ולא יחף: (ט) ד"ה מי שלא וכו' לעיל דקטן לחיים ביה תרתי מדרבנן שהוא קטן ופריסת שמע נמי דלא הוי וכו' סומא שיש בו תרתי מדרבנן מוציא שפיר:

מסורת הש"ס

ו) [לעיל כח:], ב) יומא סח: סוטה מא., ג) [מוספ' פ"ג], ד) [ברכות כ:], ה) [פי"ד הט"ז], ו) [כוותא תוספות לוטה כן בתרגום אלא דמתרגם על ערוס ויחף פחח ויחף וכן האמת בתרגום שלפנינו וכן איתא ברש"י ישעיה על פסוק ערוס ת"א פחחן], ז) [לא נמצא מקומו], ח) מהרש"א מוחק זה.

תורה אור השלם

1. כִּי כֹה אָמַר יְיָ חִנָּם נִמְכַּרְתֶּם וְלֹא בְכֶסֶף תִּגָּאֲלוּ׃ ישעיהו נב ג
2. כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְיָ מִצְרַיִם יָרַד עַמִּי בָרִאשֹׁנָה לָגוּר שָׁם וְאַשּׁוּר בְּאֶפֶס עֲשָׁקוּהוּ׃ ישעיהו נב ד
3. וְעַתָּה מַה לִּי פֹה נְאֻם יְיָ כִּי לֻקַּח עַמִּי חִנָּם מֹשְׁלָיו יְהֵילִילוּ נְאֻם יְיָ וְתָמִיד כָּל הַיּוֹם שְׁמִי מְנֻאָץ׃ ישעיהו נב ה
4. ויקרא טז א
5. ויקרא כג כז

גליון הש"ס

גמ' א"ר אבי כנגד תורה. עי' מ"ל פ' מנח: תוס' ד"ה מי שלא וכו' אבל מדרבנן מיהא חייב. עי' ר"ה דף לג ע"ב תד"ה הא ר' יהודה: **באו"ד אפ"ה סומא** שיש בו תרי מדרבנן. עי' לעיל דף יט ע"ב תוס' ד"ה ור' יהודה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אי אמרת משום אינצוויי קטן: (ב) רש"י ד"ה פותח ערום ויחף מתרגמינן ערטילאי ופחח וכמ' סופרים מפרש כל שכרעיו נראין הס"ד. וע"ב גרסה דרש"י בא ליישב מה שקשה דאי פותח דהכא ניחף כרגליו לחוד קאמר אמאי אינו נושא כפיו הא בעי לאוקי מעליא בשעה שנושא כפיו דמסאי טעמא במומין כרגליו אינו נושא כפיו כיון שהוא יחף ומסתבלים בו כדפי' להלן בדף זה בע"ב על כן הגיא מסכת סופרים דפותח דהכא כל שכרעיו נראין דהיינו דאין לו בתי שוקים דאם נמי נקרא פותח אסור יחף לגמרי אאין לו לף בתי שוקים ומש"ה פי' רש"י בסמוך לאיש כיון דמשום ולא יראה כך ערות דבר דכיון דאין לו כלל בתי שוקים אינ ביה איסור דאיש עדוה אבל בחולך מעגלא ואינ ליה בתי שוקים אע"ג דיחף הוא אינ ביה איסור דבאיש עדוה ולא הוה קמיבעי ליה מידי בקטן: (ג) תוס' ד"ה אבל וכו' בגמרא לעיל דף יט. נ"ב ע"ש בתוס' בד"ה ור' יהודה: (ד) ד"ה פותח. פ"ה ערוס ויחף מתרגמינן ערטילאי ופחח ולימא דפחח הוא תרגום וכו' רב אלפס דפוחח זהו אותו

עין משפט נר מצוה

ם א מיי' פי"ב מהל' תפלה הלכה יד:
מא ב ג מיי' שם הלכה (מ) יג סמג עשין יט טוש"ע א"ח סי' קמד סעיף א:
מב ד מיי' פ"ח מהל' תפלה הלכה יא טוש"ע א"ח סי' נג סעיף ו:
מג ה מיי' פט"ו שם הלכה ד טוש"ע א"ח סי' קכח סעיף לד:
מד ו מיי' פ"ח שם הלכה יב:
מה ז מיי' שם טוש"ע א"ח סי' נג סעיף יג:
מו ח מיי' שם טוש"ע א"ח סי' סט סעיף ב:

מוסף רש"י

קורא אחרי מות. שהוא סדר יום הכפורים, ופרשה לשמונה לחודש קמתר (סוטה מ:). **ואך בעשור.** פרשת שור לו לשבת הסמוכה היא לאחרי מות ויכול לגלול ס"ת לשם בעוד שהמתורגמן מתרגם מקרא אחרון של פרשת אחרי מות, ואין כאן שהות כדי שיפסיק מתרגם ואין כאן גנאי לגבור וגולל את התורה (שם).

רבינו חננאל

ובנביא ג'. ואם היו שלשתן ג' פרשיות כגון כי כה אמר ה' חנם נמכרתם וגו', כי כה אמר ה' מצרים ירד עמי בראשונה וגו', ועתה מה לי פה נאם ה', כגון אלו קורין אחד אחד. מדלגין בתורה בענין אחד, כגון אחרי מות ואך בעשור, אף על פי שהן מרוחקין זה מזה כיון שהן ענין אחד מדלגין. ובנביא מדלגין אפילו בשתי עיניות. וכאן וכאן בכדי שלא יפסיק התורגמן, פי' משעה שיפסיק עד שיכרוך הספר ויגיע בענין שרוצה לקרות, שיעור שישלים המתרגם הפסוק שמתרגם לא יתר. ואין מדלגין בנביא מנביא לנביא, כגון מישעיה לירמיה וכיוצא בו. ובנביא של י"ב והוא ספר תרי עשר, מדלגין מנביא לנביא כגון אלו ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחילתו, שהוא למפרע. [**מתני'**] המפטיר בנביא הוא פורס את שמע והוא עובר לפני התיבה, אם הוא כהן נוטא את כפיו. מאי טעמא, רב פפא אמר משום כבוד. רבא בר שימי אמר משום אינצוויי, כלומר חיישינן דילמא אתו למימר אני מפטיר והה פורס על שמע וכי זה גדול ממני שיקח שכר, הילכך התקינו להיות המפטיר פורס על שמע עובר לפני התיבה וכו'. **ואם** עושין בחנם אין שם אלא משום כבוד אבל לא מינצו אלא במקום שהפורס על שמע העובר לפני התיבה נוטל שכר.

[1]ובנביא שלשה היו שלשתן שלש פרשיות קורין אחד אחד [2]מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה ועד כמה הוא מדלג עד כדי שלא יפסוק המתורגמן: **גמ'** הני ג' פסוקין כנגד מי[6] [3]אמר רב אסי כנגד תורה נביאים וכתובים ולא יקרא למתורגמן יותר מפסוק אחד ובנביא ג' פסוקים ואם היו שלשתן שלש פרשיות קורא אחד אחד כגון [1]כי כה אמר ה' חנם נמכרתם [2]כי כה אמר ה' אלהים מצרים ירד עמי בראשונה [3]ועתה מה לי פה נאם ה': מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה: ורמינהי [3]קורא [4]אחרי מות [5]ואך בעשור והא קא מדלג אמר אביי לא קשיא כאן בכדי שיפסוק התורגמן וכאן בכדי שלא יפסוק התורגמן והא עלה קתני מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה ועד כמה הוא מדלג עד כדי שלא יפסוק התורגמן מכלל דבתורה כלל בכלל לא אלא אמר אביי לא קשיא כאן בענין אחד כאן בשתי עניינות והתניא מדלגין בתורה בענין אחד ובנביא בשני עניינין כאן וכאן בכדי שלא יפסוק התורגמן תניא אידך [3]נ[4]אין מדלגין מנביא לנביא ובנביא של שנים עשר מדלג ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחילתו: **מתני'** המפטיר בנביא הוא פורס על שמע והוא עובר לפני התיבה והוא נושא את כפיו ואם היה קטן אביו או רבו עוברין על ידו קטן קורא בתורה ומתרגם [7]אבל אינו פורס על שמע ואינו עובר לפני התיבה [8]ואינו נושא את כפיו [9]פוחח פורס את שמע ומתרגם אבל אינו קורא בתורה [10]ואינו עובר לפני התיבה ואינו נושא את כפיו [11]סומא פורס את שמע ומתרגם רבי יהודה אומר כל שלא ראה מאורות מימיו אינו פורס על שמע: **גמ'** מ"ט רב פפא אמר משום כבוד רבה בר שימי אמר משום דאתי לאינצוויי מאי בינייהו איכא בינייהו דעביד בחנם תנן ואם היה קטן אביו או רבו עוברין על ידו אי אמרת משום (6) נצוויי קטן בר נצוויי הוא אלא מאי משום כבוד קטן בר כבוד הוא אלא איכא כבוד אביו וכבוד רבו

הכא

דהכא

מלגו. בגמיא: **שלא יפסוק הפורגמן.** שלא יגלא ממקום שהוא קורא שלא כדי שיוכל לגולל את הספר ולקרות במקום הדילוג קודם שיגמור התורגמן תרגום המקרא שדילג זה משום שאין כבוד לבור לעמוד שם בשתיקה: **גמ' קורא.** כהן גדול אחרי מות ביום הכפורים משנה היא במסכת יומא ואך בעשור לחודש ויש כאן דילוג דפרשת אך בעשור לחדש השביעי בפרשת אמור אל הכהנים: **לאן בכדי שלא יפסוק המתורגמן.** והאי בכדי שלא יפסוק הוא שהרי סמוכין הן: **והא קתני גרסינן.** ולא גרסינן עלה: **בענין אחד.** ששניהן מדברין בדבר אחד ואין כאן טירוף הדעת הלכך כי לא מפסיק תורגמן מדלג שהרי שניהן בענין יום"כ מדברים ומתני' דקתני כלל לא בשני עניינים כגון מפרשת נגעים לפרשת זבין: **והתניא.** בגיאותא: **אין מדלגין מנביא לנביא.** שיש כאן טירוף יותר מדאי: **מסוף הספר לתחילתו.** למפרע: **מתני' המפטיר בנביא.** מי שרגיל להפטיר בנביא תקנו חכמים שיהא פורס את שמע: **הוא עובר לפני התיבה.** להוציא את הצבור בקדושה שבתפלה: **על ידו.** בשבילו: **קטן אינו פורס על שמע.** לפי שהוא בא להוציא רבים ידי חובתן וכיון שאינו מחויב בדבר אינו מוציא אחרים ידי חובתן(ד): **ואינו נושא את כפיו.** אם כהן הוא שאין כבוד של צבור להיות כפופין לברכתו: **פוחח.** (ב) במס' סופרים(ג) מפרש כל שכרעיו נראין. ערוס ויחף מתרגם ערטילאי ופחח (ישעיה כ): **פורס את שמע.** דהא מחויב בברכה: **אבל אינו קורא בתורה.** משום כבוד תורה וכן לפני התיבה וכן בנשיאות כפיים גנאי הוא לגבור: **גמ' משום כבוד.** להעביר לפני התיבה הואיל וממליא עצמו לדבר שאינו כבודו תיקנו לו זו לכבוד: **משום אינצוויי.** הדבר בא לידי מחלוקת אני מפטיר ואתה תעבור לפני התיבה: **דקא עביד בחנם.** הבא לעבור לפני התיבה אינו נוטל שכר

תרומה בגורן ואפילו קטן ממש וי"ל דהתיא דלוב הגזול מיירי עם כהנים גדולים לגמוד ולהתחנן והא דפסלינן הכא קטן מיירי בשאין גדולים עמו והתיא דמולין דבעי מלוי זקן מיירי ליטא כפיו תדיר בקביעות אבל באקראי בעלמא יכול הוא ליטא כפיו אע"פ שלא נתמלא זקנו כדי לאחזוקי נפשיה בכהני: (וע"ע תוס' יבמות עט: ד"ה ואלו): **מי שלא ראה מאורות לא יפרום על שמע.** קשה דהא רבי יהודה הוא דאמר פרק החובל (נ"ק דף פז. ושם) סומא פטור מכל המצות וא"כ אי איירי הכא בסומא אפילו ראה מאורות ונסתם נמי ומפרש בירושלמי דלא מייירי בסומא ממש אלא בבית אפל ועוד י"ל דמיירי בשפיר בסומא והא דפטרינן התם סומא היינו מן התורה אבל מדרבנן מיהא חייב ואפילו נסתמא משנולד מ"מ חייב הוא מדרבנן שהרי בנו חנוכה ובארבע כוסות ובמקרא מגילה דלא הוו אלא מדרבנן לא מחייבי אלא לפי שהן היו באותו הנס התם היינו טעמא שאפילו נפטור אותן מכל מצות עשה שהזמן גרמא מ"מ עדיין יש להן מצות רבות אבל סומא אם נפטור אותו מכל מצות אפי' מאותן שאינן אלא מדרבנן א"כ יהא חשוב כנכרי ואע"ג דפירש"י לעיל דקטן לחיים (ה) תרי מדרבנן שהוא קטן ופריסת שמע דלא הוי אלא מדרבנן אין יכול להוציא אחריס גדולים דליכא אלא חד דרבנן פריסת שמע (ט) אפ"ה סומא שיש בו תרי מדרבנן יוציא שפיר האחריס דכיון שהוא גדול וכר דעת עדיף טפי מקטן: [וע"ע תוס' עירובין לו. ד"ה דילמא וכו' ותוס' לעיל יט: ד"ה וכ"ש]

ואם היה המפטיר קטן שאינו ראוי לעבור לפני התיבה ולא לפרוס על שמע אביו **או רבו עוברין על ידו,**

פורס את שמע ע"כ וכבר כתבתי בריש"י דפותח כשאין לו בתי שוקים ולא יחף: (ט) ד"ה מי שלא וכו' לעיל דקטן לחיים ביה תרתי מדרבנן שהוא קטן ופריסת שמע נמי דלא הוי וכו' סומא שיש בו תרתי מדרבנן מוציא שפיר: